

Clàusules socials en les contractacions públiques

Una eina d'inserció sociolaboral

Cofinançat en un 50% per la Vicepresidència Econòmica, de Promoció Empresarial i d'Ocupació i pel Fons Social Europeu amb càrrec al Programa Operatiu FSE Illes Balears 2007-2013
"INVERTIM EN EL TEU FUTUR"

**Govern
de les Illes Balears**

Vicepresidència Econòmica,
de Promoció Empresarial i d'Ocupació
Direcció General de Comerç i Empresa

ÍNDEX

1.- Presentació	02
2.- Per què les clàusules socials?	04
3.- Clàusules socials i inserció de col·lectius vulnerables	06
4.- Tipus de contractes públics	08
5.- Tipus de clàusules socials	09
6.- Les clàusules socials a la llei de contractes públics	10
1. Contractes reservats	
2. Objecte del contracte	
3. Requisits de solvència tècnica en l'admissió de licitadors	
4. Valoració del projecte d'inserció	
5. Criteris de preferència en cas d'empat	
6. Condicions especials en l'execució	
7. Reserves de mercat i registres de proveïdors socials a la normativa autonòmica	
8. Possibilitats de subcontractació d'obres i serveis	
7.- Estratègies per incorporar criteris socials en les licitacions de les administracions	18
8.- Experiències i bones pràctiques de clàusules socials a les Illes Balears	20
9.- Per saber-ne més.....	24
10.- Annexos	25
- Declaració d'adhesió a les obligacions de caràcter social	
- Directori de proveïdors socials de les Illes Balears	

Autor: Jordi López Bezunartea (REAS Balears), novembre de 2011

Reconeixement-No comercial-Compartir sota la mateixa llicència 3.0

Llicència completa: <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/3.0/es/>

La Xarxa d'Economia Alternativa i Solidària de les Illes Balears (REAS Balears) és una associació sense ànim de lucre constituïda en 1998, composta per les següents entitats: Fundació Deixalles, Càritas Mallorca, Càritas Menorca, Càritas Eivissa, Ecoprest, Fundació Amadip-Esment, Suport Social S. Coop., Candela Projectes Solidaris, Tu a Tu, INTRESS, S'Altra Senalla, Ate-neu Alcari i Fundació Social La Sapiència.

PRINCIPIS

REAS Balears assumeix com a propis els principis de l'economia solidària: igualtat, ocupació, medi ambient, cooperació, sense caràcter lucratiu i compromís amb l'entorn.

1.- PRESENTACIÓ

Avui en dia ningú no pot posar en dubte que la pobresa i l'exclusió social d'una part de la població és un fenomen estructural associat al nostre model econòmic, no exclusiu de temps de crisi. També creix el convenciment que ni l'estat ni el mercat, de forma aïllada, són capaços de fer front a aquestes problemàtiques. Tampoc el creixement econòmic en sí mateix és garantia de millora de les condicions de vida dels sectors socials més vulnerables.

És per això que cada vegada pren més força l'activitat econòmica del tercer sector social, com a intent de la societat civil de donar resposta al repte de la cohesió social través de la creació d'iniciatives econòmiques socials i solidàries que combinin ètica i negoci, rendibilitat i responsabilitat social. Aquesta activitat econòmica aprofita nous filons d'ocupació en sectors com la protecció del medi ambient, els serveis personals de proximitat i altres serveis a la comunitat.

En un context de reducció de la despesa pública i de pèrdua de protagonisme de l'estat del benestar, la inserció per l'econòmic que practiquen moltes iniciatives econòmiques no lucratives del tercer sector social implica una utilització més eficient dels recursos públics en la creació d'ocupació i la lluita contra l'exclusió social que l'enfocament tradicional assistencialista o que les polítiques passives.

Però les iniciatives i Empreses d'Inserció social o de persones amb discapacitat presenten problemes de competitivitat enfront del mercat convencional en la comercialització dels seus productes o serveis, a causa del cost de les accions educatives i de seguiment social que realitzen. A més a més, moltes iniciatives d'inserció es centren en sectors econòmics amb elevada intensitat competitiva i d'escàs valor afegit.

És per això que la introducció de clàusules socials als plec de contractació és fonamental per compensar aquestes mancances competitives i afavorir l'activitat econòmica del tercer sector social en favor de les persones en situació de vulnerabilitat social o amb discapacitat.

La introducció de clàusules socials pot basar-se en diferents estratègies: creació de reserves de mercat i de registres públics de proveïdors socials; i introducció de clàusules socials, com a requisit de solvència tècnica en l'admissió de licitadors, en la valoració del projecte d'inserció quan estigui directament vinculat a l'objecte del contracte, o com a condició especial de qualitat social en l'execució.

Aquesta guia ha estat elaborada a través dels ajuts públics a les entitats associatives de cooperatives, de societats laborals i d'iniciatives d'inserció social per a la formació¹, i pretén oferir una visió teòrica i pràctica de les clàusules socials en les licitacions públiques, a fi d'afavorir la seva implementació en tots els àmbits de les administracions públiques.

Així, en el capítol 2 s'argumenta la importància de la introducció de clàusules socials en les licitacions, tant des d'un punt de vista quantitatiu com qualitatiu.

Al capítol 3 es justifica la vinculació entre clàusules socials i inserció sociolaboral de col·lectius vulnerables en el marc de les polítiques actives de feina i del repte de la cohesió social.

Al capítol 4 es fa referència als diferents tipus de contractes públics en funció de la seva quantia econòmica, els quals condicionen les possibilitats de contractació d'entitats no lucratives.

Al capítol 5 es presenten els diferents tipus de clàusules socials tant en funció de la fase del procés de contractació en que es produeixen com en funció de la finalitat que persegueixen.

¹ BOIB núm. 64, de 28-04-2011.

En el capítol 6 s'especifiquen les possibilitats que ofereix la normativa de contractació², en relació als aspectes següents: contractes reservats, objecte del contracte, requisits de solvència tècnica, valoració del projecte d'inserció, criteris de preferència en cas d'empat i condicions especials de d'execució. També es fa una relació de normativa autonòmica sobre reserves de mercat i es justifica la conveniència de deixar les portes obertes a la possibilitat de subcontractació en la licitació de determinades obres i serveis per afavorir la concurrència conjunta d'empreses mercantils i entitats no lucratives.

El capítol 7 planteja una estratègia per incorporar criteris socials en les licitacions de les administracions públiques, com un fet que vagi més enllà d'actuacions puntuals.

En el capítol 8 es presenten bones pràctiques d'aplicació de clàusules socials per part d'administracions públiques de les Illes Balears, ja que en els darrers temps s'han produït un nombre creixent d'experiències.

Finalment en el capítol 9 es mostren recursos bibliogràfics per saber-ne més sobre clàusules socials en favor de la inserció, i en el capítol 10, annexos amb una finalitat pràctica.

Amb la promoció de les clàusules socials en les contractacions públiques, REAS Balears aspira a avançar en l'articulació d'un mercat social de productes i serveis basat en criteris ètics, democràtics, ecològics i solidaris, com a eina en favor de la inserció per l'econòmic i de construcció de cohesió social.

Pilar Ponce Rigo
Presidenta de REAS Balears

² Real Decreto Legislativo 3/2011, de 14 de noviembre, por el que se aprueba el texto refundido de la Ley de Contratos del Sector Público (BOE nº 276, de 16 de noviembre de 2011).

2.- PER QUÈ LES CLÀUSULES SOCIALS?

Compra pública ètica (CPE), compra pública responsable, clàusules socials, contractació pública verda... en els darrers temps assistim a la popularització de nous conceptes i pràctiques que amb diferents denominacions responen a una finalitat comuna: intentar aprofitar el poder de compra i de contractació de les administracions públiques per avançar en objectius ètics, de millora social i ambiental de la societat.

Les administracions públiques tenen una gran importància quantitativa com a agent econòmic que compra i contracta serveis. A la Unió Europea, la contractació de subministraments, serveis i obres per part de les diferents administracions sumen 1,5 bilions d'euros anuals, una xifra que representa el 16 % del producte interior brut comunitari i més de 2.000 € per habitant i any. En el cas espanyol, les compres i les contractacions públiques representen el 18 % del PIB.

Però les compres i contractacions públiques també presenten una gran importància qualitativa:

- Les administracions públiques, gràcies al seu poder de compra i contractació, poden actuar com a motor de canvi de les economies d'escala de productes i serveis amb valors socials afegits.
- Existeix un efecte arrossegament de les polítiques de compra i contractació responsables de les administracions, les quals afavoreixen canvis en el sector productiu i a la llarga tenen un efecte positiu sobre els preus a causa de l'ampliació de mercats per a productes i serveis amb valors socials afegits.
- Contribueixen a articular i consolidar un mercat social basat en criteris ètics i socials.

Aquest potencial es pot posar al servei de diferents objectius socials i ambientals d'interès general, molts dels quals poder tenir una relació directa amb la inserció sociolaboral de col·lectius en situació de vulnerabilitat, ja sigui persones amb discapacitat o en risc d'exclusió social.

Argumentari de la Compra Pública Ètica (CPE) i les clàusules socials

Importància	Les administracions públiques dediquen a la contractació el 16 % del PIB, la qual cosa les converteix en el major contractant pel seu volum i influència sobre el mercat i l'entorn.
Impacte	Les polítiques de Compra Pública Ètica —millor encara si s'acompanyen d'accions de sensibilització— posseeixen un potencial de canvi significatiu, ja que produeixen un efecte en cascada sobre els hàbits de consum de les empreses i els ciutadans.
Legalitat	La contractació pública ha de salvaguardar els seus principis bàsics de transparència i no discriminació, però ha d'incorporar altres principis i objectius de caràcter social. Per això, la legislació ja ha inclòs els criteris socials en les distintes fases de la contractació.
Eficàcia	Les administracions tenen la responsabilitat d'utilitzar el pressupost públic de la forma més eficient i per això s'ha d'assegurar de triar la millor opció, entenent per millor opció no tan sols la millor oferta econòmica sinó aquella que proporciona beneficis addicionals. Sens dubte serà més eficient la contractació d'aquella empresa que, a més d'executar una obra, ho faci contractant persones amb discapacitats.

Estalvi	Les pràctiques de compravenda representen un clar estalvi d'energia, de costos d'utilització o de gestió de residus. El mateix succeeix amb les estratègies de compra social orientades al mercat laboral, ja que es tradueixen en una reducció del pressupost públic destinat a prestacions socials (rendes bàsiques, subsidis o prestacions), i produeixen a més ingressos a les hisendes públiques, mitjançant les aportacions fiscals de les persones incorporades laboralment.
Interès públic	Les pràctiques de compra responsable poden contribuir de forma significativa a la consecució dels objectius estratègics de l'administració i que s'atenguin drets constitucionalment reconeguts, com la plena ocupació o la igualtat d'oportunitats.
Referent i model	La compra sostenible ha de situar l'administració en postures exemplars a l'hora de demanar productes i serveis amb criteris socials, i incentivar les empreses perquè avaluin les seves cadenes de subministres i revisin les seves polítiques d'ocupació.
Benefici a persones	La qualitat de vida de moltes persones millora de manera directa per efecte de les clàusules socials. Així succeeix, per exemple, amb les persones excloses del mercat laboral que són contractades per executar una obra o prestar un servei, gràcies al qual accedeixen a una ocupació remunerada i al sistema públic de prestacions.
Beneficis a la comunitat local	La incorporació de criteris socials fomenta el desenvolupament local, millora la qualitat de vida i la cohesió social i incideix en les zones més desatenses.
Beneficis per a països en desenvolupament	En el món hi ha 25 milions de persones i les seves famílies que depenen del cultiu del cafè, el preu del qual no arriba ni per cobrir les seves necessitats bàsiques. L'opció per productes de comerç just proporciona unes condicions laborals dignes i la millora de les seves condicions de vida.
Responsabilitat social de les empreses	La compra ètica proporciona un suport a les empreses socialment responsables, la qual cosa suposa un avantatge competitiu a les que ja ho són i una motivació a les que no han incorporat la responsabilitat social a la seva gestió.
Sinèrgies	La CPE representa una eina complementària i sinèrgica amb les polítiques socials que les administracions públiques desenvolupen, millorant per exemple la capacitat i l'eficàcia dels serveis socials en polítiques d'igualtat, d'ocupació o els programes d'inserció laboral i inclusió social.
Imatge	La CPE suposa un factor de legitimació del missatge que volen traslladar a la societat les administracions públiques.

Font: *Guía de contratación pública sostenible. Incorporación de criterios sociales*. Fundación Centro de Recursos Ambientales de Navarra-Ideas, 2008.

3.- CLÀUSULES SOCIALS I INSERCIÓ DE COL·LECTIUS VULNERABLES

Les empreses i iniciatives d'inserció sociolaboral són estructures de treball protegit que afavoreixen l'accés a l'ocupació normalitzada a col·lectius amb especials dificultats d'inserció, a través de la realització d'una activitat productiva amb acompanyament social.

En concret, les Empreses d'Inserció, regulades per la Llei 44/2007, de 13 de desembre, es defineixen com aquelles societats mercantils o cooperatives legalment constituïdes, promogudes per entitats sense afany de lucre, degudament qualificades pels organismes autonòmics competents en la matèria, que realitzin qualsevol activitat econòmica de producció de bens o serveis, l'objecte social de les quals tingui com a finalitat la integració i formació sociolaboral de persones en situació d'exclusió social com a trànsit cap a l'ocupació ordinària.

Les Empreses d'Inserció són una figura jurídica equivalent als Centres Especials de d'Ocupació³ en el cas de persones amb discapacitat, tot i que els Centres Especials d'Ocupació poden tenir caràcter finalista i no ser únicament estructures de trànsit cap a l'ocupació ordinària.

Les Empreses d'Inserció i els Centres Especials d'Ocupació representen així una eina eficaç per combatre les situacions de vulnerabilitat social.

Aquesta activitat econòmica que desenvolupen les entitats no lucratives del Tercer Sector Social presenta dues finalitats fonamentals:

- Per una banda, crear estructures laborals protegides, de trànsit o finalistes, capaces d'afavorir la inserció de persones en situació de vulnerabilitat social o amb discapacitat.
- Per altra banda, diversificar les fonts de finançament i reduir la dependència de les subvencions de les administracions públiques a través de la posada en el mercat de productes i serveis que reforcin l'autonomia financera de les entitats no lucratives.

En un context de reducció de la despesa pública i de pèrdua de protagonisme de l'estat del benestar, la inserció per l'econòmic que practiquen moltes iniciatives econòmiques no lucratives del tercer sector social implica una utilització més eficient dels recursos públics en la creació d'ocupació i la lluita contra l'exclusió social que l'enfocament tradicional assistencialista o que les polítiques passives.

Però les iniciatives i Empreses d'Inserció social o de persones amb discapacitat presenten problemes de competitivitat enfront del mercat convencional en la comercialització dels seus productes o serveis, a causa del cost de les accions educatives i de seguiment social que realitzen. A més a més, moltes iniciatives d'inserció es centren en sectors econòmics amb elevada intensitat competitiva i d'escàs valor afegit.

La pròpia idiosincràsia de les iniciatives econòmiques d'inserció social fa que s'enfrontin a dificultats afegides que debiliten la seva posició en el mercat, derivades de l'escassa capitalització, d'una mà d'obra amb mancances en competències formatives i laborals, de la impossibilitat de traslladar als preus els costos fixos de personal i de la dualitat de l'objecte social.

Per tots aquests motius, la introducció de clàusules socials als plecs de contractació és fonamental per compensar aquestes mancances competitives i afavorir l'activitat econòmica del tercer sector social en favor de les persones en situació de vulnerabilitat social o amb discapacitat.

³ Els Centres Especials d'Ocupació estan regulats per la Llei 13/1982, de 7 d'abril, d'integració social dels minusvàlids.

El retorn econòmic de les empreses i iniciatives d'inserció sociolaboral

Sempre que sigui possible, és preferible que una persona estigui fent feina i contribuint a la societat, que estigui rebent serveis de caràcter passiu i assistencial d'una forma costosa per a les arques públiques. En aquest sentit, les polítiques actives de feina d'inserció per l'econòmic suposen per una banda una aportació a les arques públiques amb l'activitat econòmica generada, i per una altra un estalvi en protecció social, en convertir persones potencialment perceptores de prestacions i serveis assistencials en contribuents i consumidors.

Estudis realitzats posen de manifest que les Empreses d'Inserció retornen a l'administració un percentatge elevat dels imports que reben com a ajuts a través de les aportacions a la seguretat social, contingències comuns i desocupació, i d'impostos com l'IVA i l'impost de societats. A més, estalvien recursos a les administracions en incorporar al món laboral a persones en situació o risc d'exclusió social que normalment són perceptores d'ajuts socials.

Així, l'estudi "*El retorno económico de las Empresas de Inserción a la Administración*⁴", elaborat per Gizatea, Associació d'Empres d'Inserció del País Basc, posa de manifest analitzant dades d'Aragó, Canàries, Castella i Lleó, Madrid i País Basc, que si a les subvencions rebudes es descompten les aportacions a les administracions i l'estimació de l'estalvi en despesa social, el balanç és positiu per a l'administració en quantitats que varien entre els 1.354 € per treballador/a d'inserció i any en el cas de Canàries i els 11.753 € en el cas d'Aragó. Per tant, segons aquest estudi, les Empreses d'Inserció no suposen una càrrega per a les administracions sinó que aporten un valor afegit tant social com econòmic.

⁴ Veure: www.feclei.org/documentacion/Retorno_Economico_EI_Gizatea.pdf

4.- TIPUS DE CONTRACTES PÚBLICS

La normativa sobre contractació preveu diferents tipus de contractes en funció de la seva quantia econòmica, els quals ens determinen per a cada cas les possibilitats d'afavorir com a doble objecte dels contractes processos d'inserció sociolaboral de col·lectius en situació de vulnerabilitat.

Tipus de contracte	Quantia econòmica	Característiques
Contracte menor Art. 138.3 LCSP	Fins a 50.000 € (obres) Fins a 18.000 € (serveis i subministraments)	<ul style="list-style-type: none"> - Podran adjudicar-se directament a qualsevol empresari amb capacitat d'obrar i que disposi de l'habilitació professional necessària. - No poden tenir una duració superior a l'any ni ser objecte de pròrroga ni resultat de fraccionaments.
Contracte negociat (no subjecte a regulació harmonitzada) Arts.169-175, art. 177.2 LCSP	Fins a 200.000 € (obres) Fins a 60.000 € (serveis i subministraments)	<ul style="list-style-type: none"> - L'adjudicació recau en el licitador justificadament elegit per l'òrgan de contractació, després de sol·licitar un mínim de 3 ofertes. - S'apliquen quan hi ha manca de licitadors o especificitats tècniques (per exemple en relació a la inserció laboral).
Concurs obert Art. 157-161 LCSP	A partir de 200.000 € (obres) A partir de 60.000 € (serveis i subministraments)	<ul style="list-style-type: none"> - Tot empresari interessat, que compleixi els requisits, podrà presentar una proposició mitjançant un procediment basat en els principis de transparència i lliure concurrència.

5.- TIPUS DE CLÀUSULES SOCIALS

Les clàusules socials es poden classificar atenent a un doble criteri: la fase del procés de contractació en que es produeixen i l'impacte que es persegueix.

En funció de la fase en què es produeixen:

- **En la fase d'admissió de sol·licituds**, com a criteri de selecció, la qual cosa implica que només es poden contractar o comprar els productes o serveis que compleixin els criteris socials establerts.
  - A través d'una reserva de mercat o mercat reservat, destinant un determinat percentatge de contractes a proveïdors socials que compleixin uns determinats requisits.
  - Procediment negociat i contracte menor, la qual cosa permet contractar de manera directa d'acord amb criteris socials.
  - Com a requisit de solvència tècnica; per exemple, si la inserció sociolaboral forma part del contracte, aquest només pot ser executat per iniciatives o empreses amb experiència en inserció.
- **En la fase d'adjudicació**, com a criteri de valoració; en aquest cas, les ofertes que compleixin els criteris de la clàusula social es veuen afavorides a l'hora de puntuar l'adjudicació.
- **En la fase d'execució**, com a criteri d'obligació; es tracta d'exigir unes determinades condicions d'execució del contracte, per exemple, la reserva d'un determinat percentatge de llocs de feina per a persones en risc d'exclusió.

En funció del tipus d'impacte social o ambiental que persegueixen:

- **Inclusives o d'inclusió laboral**: promoció de l'ocupació per a determinats col·lectius: dones, persones amb discapacitats, persones en situació o risc d'exclusió...
- **Laborals o de qualitat de les condicions de treball**: promoció d'unes millors condicions laborals (estabilitat, conciliació de feina i família...).
- **Verdes o sostenibles**: promoció de la reducció de l'impacte ambiental.
- **Solidàries o de suport a la comunitat**: promoció de la solidaritat, el desenvolupament local i la cultura local (comerç just, economia social, llengua i cultura...).
- **Ètiques o de gestió ètica**: promoció de la transparència empresarial, de les certificacions de qualitat, de la cooperació interempresarial...

6.- LES CLÀUSULES SOCIALS A LA LLEI DE CONTRACTES PÚBLICS

Recentment ha estat publicat el Real Decret Legislatiu 3/2011, de 14 de novembre, pel qual s'aprova el text refós de la Llei de contractes del sector públic⁵ (LCSP). Aquest capítol analitza com es contemplen les clàusules socials a aquesta norma, en relació als següents aspectes: contractes reservats, objecte del contracte, requisits de solvència tècnica, valoració del projecte d'inserció, criteris de preferència en cas d'empat i condicions especials de qualitat social en l'execució. Per a cada un d'aquests aspectes, es cita l'articulat del text refós de la Llei de contractes del sector públic, així com algun exemple concret de la seva aplicació.

Així mateix, també es presenten dos quadres resum sobre com es recull a la normativa sobre contractació els diferents tipus de clàusules socials, tant en funció de la fase del procés de contractació com de la finalitat que persegueixen.

En relació a la reserva de mercat, es fa una explicació de la normativa autonòmica.

També es fa referència a la conveniència de preveure la possibilitat de subcontractació en la licitació de determinades obres i serveis a fi de contemplar la concurrència conjunta d'empreses mercantils i entitats no lucratives.

1.- Contractes reservats

El contracte reservat és un tipus de contracte al qual només poden optar les empreses o entitats que compleixin determinats requisits de tipus social. La LCSP permet establir contractes reservats amb Centres Especials d'Ocupació o programes d'ocupació protegida amb un mínim del 70% de les persones treballadores amb discapacitat.

Què diu la normativa sobre contractes reservats?

Disposició addicional cinquena LCSP: podrà reservar-se la participació en els procediments d'adjudicació de contractes a Centres Especials d'Ocupació, o reservar la seva execució en el marc de programes d'ocupació protegida, quan al manco el 70% dels/les treballadors/es afectats/ades siguin persones amb discapacitat.

Exemple de contracte reservat:

Agència Balear de l'Aigua: servei de neteja de platges a Mallorca, Menorca, Eivissa i Formentera amb reserva de mercat per a Centres Especials d'Ocupació.

Licitacions: BOIB núm. 27, 22-02-2011, pàg. 68

Adjudicacions: BOIB núm. 65, 30-04-2011, pàg. 30

⁵ BOE núm. 276, de 16 de novembre de 2011.

2.- Objecte del contracte

La normativa estableix que els criteris d'adjudicació han d'estar directament vinculats a l'objecte del contracte. És per aquest motiu que per incloure característiques de tipus social, ja sigui en la fase d'admissió com a requisit de solvència tècnica, ja sigui en la fase de valoració i en l'execució del contracte; aquestes característiques han de formar part del seu objecte. Per tant, els contractes amb clàusules socials presenten un doble objecte: el propi de l'obra, servei o subministrament i el relatiu a les condicions socials a exigir.

Què diu la normativa sobre l'objecte del contracte?

Article 86 LCSP: l'objecte dels contractes del sector públic haurà de ser determinat.

Exemple de doble objecte del contracte:

Espais de Natura Balear: manteniment d'hàbitats naturals, forestals i agrícoles mitjançant brigades de personal en risc d'exclusió social.

Licitació: BOIB núm. 83, 23-06-2011, pàg. 64.

3.- Requisits de solvència tècnica en l'admissió de licitadors

La Comunicació interpretativa de la Comissió Europea de dia 15 d'octubre de 2001 estableix que si el contracte requereix aptituds específiques en matèria social, és lícit exigir una experiència concreta com a criteri de capacitat i coneixements tècnics per demostrar la solvència dels candidats.

Per tant es pot introduir com a requisit de solvència tècnica en la fase d'admissió de licitadors l'experiència, coneixements i mitjans tècnics i humans en relació a programes d'inserció laboral de col·lectius en risc d'exclusió social.

Què diu la normativa sobre requisits de solvència tècnica?

Article 62 LCSP: els requisits mínims de solvència [...] hauran d'estar vinculats al seu objecte.

Exemple de requisit de solvència tècnica:

Empresa de Transformación Agraria SA (TRAGSA): treball de camp en espais naturals protegits de les Illes Balears a través de programes d'inserció de col·lectius en risc d'exclusió social.

Estableix com a requisit imprescindible per presentar ofertes fer una relació del personal que participarà en la prestació del servei, referida específicament a incorporació social.

Veure: www.economiasolidaria.org/files/TRAGSA_MALLORCA.pdf (pàg. 7).

4.- Valoració del projecte d'inserció

L'article 150 del text refós de la Llei de contractes del sector públic (LCSP) estableix que per a la valoració de les proposicions i la determinació de l'oferta econòmicament més avantatjosa s'hauran d'atendre criteris directament vinculats a l'objecte del contracte, tals com les característiques vinculades amb la satisfacció d'exigències socials.

En la puntuació de les ofertes es poden afegir als criteris no avaluables per aplicació de fórmules el projecte d'inserció laboral, atribuint per exemple fins a 10 punts al projecte d'inserció sociolaboral que es presenti amb l'oferta, sempre que es comprometi a contractar persones en risc d'exclusió social en el percentatge que es determini. Es pot demanar que l'oferta inclogui una proposta tècnica concreta d'acord amb els apartats següents:

- Disseny i metodologia dels itineraris personalitzats d'inserció: 2 punts.
- Personal tècnic especialitzat en l'acompanyament cap a la inserció: 2 punts.
- Indicadors d'avaluació i seguiment dels processos d'inserció: 2 punts.
- Pla de formació laboral i prelaboral en habilitats socials: 2 punts.
- Proposta de coordinació en el territori amb altres dispositius públics o privats. Mecanismes previstos per incorporar persones amb contractes d'inserció al mercat laboral ordinari: 2 punts.

Què diu la normativa sobre valoració de les ofertes?

Article 150 LCSP: per a la valoració de les proposicions i la determinació de l'oferta econòmicament més avantatjosa s'haurà d'atendre a criteris directament vinculats a l'objecte del contracte, tals com [...] les característiques mediambientals o vinculades amb la satisfacció d'exigències socials.

Exemple de valoració del projecte d'inserció:

Empresa de Transformación Agraria SA (TRAGSA): treball de camp en espais naturals protegits de les Illes Balears a través de programes d'inserció de col·lectius en risc d'exclusió social.

Estableix com a criteri d'adjudicació una valoració de 10 punts per al projecte d'inserció social.

Veure: www.economiasolidaria.org/files/TRAGSA_MALLORCA.pdf (pàg. 9).

5.- Criteris de preferència en cas d'empat

La disposició addicional quarta de la LCSP estableix que podrà establir-se la preferència en l'adjudicació de contractes, en igualtat de condicions amb les que siguin econòmicament més avantatjoses, per a les proposicions presentades per aquelles empreses dedicades específicament a la promoció i inserció laboral de persones en situació d'exclusió social.

A les circumstàncies determinants de l'adjudicació en els casos d'igualtat de les proposicions que contemplen els plecs administratius es pot afegir per tant aquesta preferència per a les ofertes presentades per Empreses d'Inserció o entitats no lucratives dedicades específicament a programes d'inserció laboral de col·lectius en risc d'exclusió social.

Què diu la normativa sobre criteris de preferència en cas d'empat?

Disposició addicional quarta LCSP: podrà establir-se la preferència en l'adjudicació de contractes, en igualtat de condicions amb les que siguin econòmicament més avantatjoses, per a les proposicions presentades per les Empreses d'Inserció regulades per la Llei 44/2007.

En la mateixa forma i condicions podrà establir-se tal preferència en l'adjudicació de contractes relatiu a prestacions de caràcter social o assistencial per a les proposicions presentades per entitats sense ànim de lucre (...) sempre que la seva finalitat o activitat tingui relació directa amb l'objecte del contracte.

Els òrgans de contractació podran assenyalar en els plecs de clàusules administratives particulars la preferència en l'adjudicació dels contractes que tinguin com a objecte productes en els quals existeixi alternativa de Comerç Just per a les proposicions presentades per aquelles entitats reconegudes com a Organitzacions de Comerç Just.

Exemple de criteri de preferència en cas d'empat:

Ajuntament de Capdepera: gestió del servei públic d'atenció al Centre d'Estades Diürnes de l'Ajuntament de Capdepera amb criteris de qualitat social.

A efectes de resoldre empats, l'adjudicació s'ha de fer en favor de les entitats sense ànim de lucre.

Veure: www.ajcapdepera.net/wms/ofo/imgdb/archivo_adj191492.pdf (pàg. 5).

6.- Condicions especials en l'execució

L'article 118 de la LCSP estableix que els òrgans de contractació podran establir condicions especials en relació amb l'execució del contracte (...). Aquestes consideracions podran referir-se en especial a consideracions de tipus social, amb la finalitat de promoure l'ocupació de persones amb dificultats particulars d'inserció en el mercat laboral.

Això permet afegir a les obligacions del contractista, com a condició especial en l'execució, que l'empresa adjudicatària ha de contractar a un determinat percentatge de persones en situació de vulnerabilitat.

Si existeix el deure de subrogar personal o altres circumstàncies en el moment d'iniciar l'execució del contracte que impedeixin complir el percentatge assenyalat, l'empresa ha de contractar aquest perfil de persones en totes les noves contractacions, baixes i substitucions que necessiti o es produeixin fins arribar al percentatge en qüestió.

L'empresa adjudicatària pot acreditar el compliment del citat percentatge mitjançant el compromís de subcontractació amb una empresa d'inserció o semblant o mitjançant concurrència conjunta (empresa convencional-empresa social) si així ho contempla el plec administratiu.

Per verificar el compliment del percentatge citat s'han de lliurar els TC dels treballadors i treballadores per acreditar la seva contractació i els corresponents certificats d'exclusió social emesos pels Serveis Socials Públics.

Així mateix, en el moment de presentar les proposicions, s'haurà d'incloure una declaració d'adhesió a les obligacions de caràcter social en relació a les condicions especials de qualitat social en l'execució (veure annex I).

Què diu la normativa sobre condicions especials d'execució?

Article 118 LCSP: els òrgans de contractació podran establir condicions especials en relació amb l'execució del contracte (...). Aquestes condicions d'execució podran referir-se, en especial, a consideracions de tipus mediambiental o a condicions de tipus social, amb la finalitat de promoure l'ocupació de persones amb dificultats particulars d'inserció en el mercat laboral, eliminar les desigualtats entre homes i dones en aquest mercat, combatre l'atur...

Exemple de condició de qualitat social en l'execució:

Institut Mallorquí d'Afers Socials (IMAS): obres per al Centre d'Acollida de persones sense sostre en situació d'exclusió social que inclou la contractació de dues persones perceptores de la prestació de renda mínima d'inserció.

Estableix l'obligació de contractar dues persones perceptores de la prestació de renda mínima d'inserció com a condició especial d'execució del contracte.

Veure: www.imasmallorca.net/media/3301.pdf (pàgs. 5 i 6).

QUADRE RESUM SEGONS LA FASE DEL PROCÉS DE CONTRACTACIÓ

Fase	Clàusules
Admissió de propostes	<p>- Contracte reservat. Disposició addicional cinquena LCSP: podrà reservar-se la participació en els procediments d'adjudicació de contractes a Centres Especials d'Ocupació, o reservar la seva execució en el marc de programes d'ocupació protegida, quan al manco el 70% dels treballadors/es afectats/ades siguin persones amb discapacitat.</p> <p>- Requisits de solvència tècnica. Article 62 LCSP: els requisits mínims de solvència (...) hauran d'estar vinculats al seu objecte.</p>
Valoració	<p>- Valoració del projecte d'inserció. Article 150 LCSP: per a la valoració de les proposicions i la determinació de l'oferta econòmicament més avantatjosa s'haurà d'atendre a criteris directament vinculats a l'objecte del contracte, tals com (...) les característiques mediambientals o vinculades amb la satisfacció d'exigències socials.</p> <p>- Criteri de preferència en cas d'empat. Disposició addicional quarta LCSP: podrà establir-se la preferència en l'adjudicació de contractes, en igualtat de condicions amb les que siguin econòmicament més avantatjoses, per a les proposicions presentades per les Empreses d'Inserció regulades per la Llei 44/2007.</p> <p>En la mateixa forma i condicions podrà establir-se tal preferència en l'adjudicació de contractes relatius a prestacions de caràcter social o assistencial per a les proposicions presentades per entitats sense ànim de lucre (...) sempre que la seva finalitat o activitat tingui relació directa amb l'objecte del contracte.</p> <p>Els òrgans de contractació podran assenyalar en els plecs de clàusules administratives particulars la preferència en l'adjudicació dels contractes que tinguin com a objecte productes en els quals existeixi alternativa de Comerç Just per a les proposicions presentades per aquelles entitats reconegudes com a Organitzacions de Comerç Just.</p>

Execució del contracte	- Condicions especial d'execució. Article 118 LCSP: els òrgans de contractació podran establir condicions especials en relació amb l'execució del contracte (...). Aquestes condicions d'execució podran referir-se, en especial, a consideracions de tipus medi-ambiental o a condicions de tipus social, amb la finalitat de promoure l'ocupació de persones amb dificultats particulars d'inserció en el mercat laboral, eliminar les desigualtats entre homes i dones en dit mercat, combatre l'atur...
-------------------------------	--

QUADRE RESUM SEGONS LA FINALITAT DE LES CLÀUSULES SOCIALS

Finalitat	Clàusules
Inclusió laboral	<ul style="list-style-type: none"> - Contractes reservats per a Centres Especials d'Ocupació (disposició addicional cinquena). - Requisits de solvència tècnica, en relació a la inserció (art. 62). - Valoració del projecte d'inserció (art. 150). - Criteri de preferència en cas d'empat (disposició addicional quarta). - Condicions especials d'execució (art. 118).
Millora de les condicions de feina	- Condicions especials d'execució (art. 118).
Sostenibilitat ambiental	<ul style="list-style-type: none"> - Criteri de valoració (art. 150). - Condicions especials d'execució (art. 118).
Solidaritat i suport a la comunitat	- Criteri de preferència en cas d'empat per a organitzacions de comerç just (disposició addicional quarta).

7.- Reserves de mercat i registres de proveïdors socials a la normativa autonòmica

Catalunya:

La Generalitat de Catalunya, mitjançant l'article 35 de la Llei 31/2002, de 30 de desembre, de mesures fiscals i administratives, va establir una reserva de mercat per a centres d'inserció laboral de persones amb discapacitats i entitats sense afany de lucre que tinguin com a finalitat la integració de persones amb risc d'exclusió social.

Els contractes reservats són exclusivament els que s'adjudiquen com a contracte menor o per procediment negociat, i es preveu que al inici de cada exercici el Govern fixi un percentatge mínim de reserva de mercat, que no ha de superar el 20 % del import total adjudicat l'exercici anterior mitjançant contractes menors i procediments negociats. En 2008 aquesta reserva es va fixar en 8.000.000 €.

Els objectes contractuals susceptibles de reserva són les obres i els serveis de conservació i manteniment de béns immobles; els serveis de missatgeria, correspondència i distribució d'arts gràfiques, de neteja i bugaderia, de restauració, de recollida i transport de residus, i també els serveis i els subministraments auxiliars per al funcionament de l'Administració. No obstant això, per acord del Govern es pot ampliar la reserva a altres objectes contractuals.

Posteriorment, l'article 19 de la Llei 7/2004, de 16 de juliol, de mesures fiscals i administratives, va modificar la regulació dels contractes reservats, va introduir les Empreses d'Inserció sociolaboral com a possibles beneficiàries i va establir l'obligació d'inscripció en el Registre de Licitadors de la Generalitat.

Finalment, mitjançant l'article 19 de la Llei 17/2007, de 21 de desembre, de mesures fiscals i administratives, es varen introduir noves modificacions en relació amb el Registre de Licitadors i es va introduir un nou apartat pel qual complementàriament a la reserva social s'han de promoure encàrrecs de gestió per a l'execució de prestacions que tenguin com a finalitat la integració laboral de persones amb discapacitat o en risc d'exclusió social.

Així mateix, a través del web del Departament de Treball es pot consultar un directori de proveïdors socials.

Normativa:

- Llei catalana 31/2002.
- Llei catalana 7/2004.
- Llei catalana 17/2007.

País Basc:

La reserva de mercat està recollida en la resolució 6/2008, de 2 de juny, en concret en l'apartat IV de l'annex "Instrucció per a la incorporació de criteris socials, ambientals i altres polítiques públiques en la contractació". Contempla que les entitats beneficiàries de la reserva, Empreses d'Inserció, Centres Especials d'Ocupació i programes d'ocupació protegida, s'han d'inscriure en el registre de contractistes.

Normativa:

- Resolució del Govern Basc 6/2008.

Navarra:

La reserva de mercat es crea a l'article 9 de la Llei foral 6/2006, de contractes públics; contempla com a beneficiaris de la reserva tallers i programes d'ocupació protegida quan la majoria dels/les treballadors/es afectats/ades siguin persones amb discapacitats i empreses que tenen per objecte la integració de persones amb risc d'exclusió social; i estableix que la reserva no podrà superar el 20% de l'import dels contractes adjudicats l'any anterior. Posteriorment, l'article 9 de la Llei foral 6/2006 es modifica mitjançant la Llei foral 13/2009, d'article únic, on s'estableixen com a beneficiaris els Centres Especials d'Ocupació sense ànim de lucre, els Centres d'Inserció Sociolaboral i els programes d'ocupació protegida; i com a objectiu quantitatiu de la reserva un mínim del 6% del import dels contractes adjudicats l'any anterior.

Normativa:

- Ley foral 6/2006.
- Ley foral 13/2009.

8.- Possibilitats de subcontractació d'obres i serveis

En determinats casos, quan l'execució del contracte és d'elevada complexitat per a una entitat no lucrativa o be quan l'obra o servei principal inclou serveis complementaris susceptibles d'incorporar clàusules socials, es pot valorar deixar oberta la possibilitat de subcontractació a iniciatives d'inserció social d'aquests serveis auxiliars o dels compromisos de contractació de persones en situació de vulnerabilitat contemplats com a condició especial d'execució.

També es pot plantejar la concurrència conjunta entre empresa mercantil i empresa social, cada una d'elles en funció de la seva activitat. D'aquesta manera s'afavoreix la creació d'espais de cooperació entre empreses mercantils i entitats no lucratives d'acció social.

Per exemple, el Programa "Posa't a punt" és una iniciativa promoguda per la Generalitat de Catalunya des de 1996 basada en la introducció de clàusules socials en els concursos de rehabilitació i manteniment del parc públic d'habitatge a fi de generar ocupació per a col·lectius amb dificultats. Els plecs administratius contemplen que les empreses d'economia social i les Empreses d'Inserció puguin concursar soles o aliades amb empreses ordinàries a través de diferents fórmules: unions temporals d'empreses, agrupacions d'interès econòmic, convenis de col·laboració directa...

7.- ESTRATÈGIES PER INCORPORAR CRITERIS SOCIALS EN LES LICITACIONS DE LES ADMINISTRACIONS

Els processos de contractació pública no permeten discriminar positivament les entitats no lucratives d'inserció social per la seva fórmula jurídica, més enllà de les possibilitats de reserva de mercat per a Centres Especials d'Ocupació o programes d'ocupació protegida per a treballadors/es amb discapacitat.

És per això que utilitzar la contractació pública com a eina d'inserció sociolaboral requereix d'una estratègia, que pot respondre a actuacions puntuals o bé a un plantejament més global.

També és important tenir en compte com a consideracions prèvies, quins són els serveis o obres susceptibles d'incorporar clàusules socials en favor de la inserció i quines són les possibilitats reals del sector empresarial social.

Consideracions prèvies:

- Valorar quins serveis, subministraments o obres són susceptibles d'incorporar criteris en favor de la inserció sociolaboral de persones en situació de vulnerabilitat. Són aquells que comporten la contractació de persones de perfils de baixa qualificació professional en tasques de peonatge o semblants:
  - Obres de reforma d'edificis, manteniment i reparacions.
  - Treballs de conservació i manteniment d'espais públics.
  - Treballs en el medi natural i tasques forestals i agrícoles.
  - Tasques de neteja d'edificis i instal·lacions.
  - Gestió i manteniment d'àrees d'aportació de residus i reciclatge.
  - Serveis de càtering i restauració.
  - Serveis d'arts gràfiques.
  - Gestió de serveis públics socials, com els serveis derivats de la llei d'atenció a la dependència.

Així mateix, en la licitació de determinats serveis en principi no susceptibles d'incloure clàusules socials es pot valorar la possibilitat d'afavorir que l'empresa adjudicatària hagi de subcontractar a iniciatives d'inserció sociolaboral la gestió de serveis complementaris; com per exemple el servei de neteja i menjador en una residència o escola.

- Tenir en compte la situació del sector empresarial social. Conèixer a nivell local quines empreses (Centres Especials d'Ocupació o Empreses d'Inserció) o entitats no lucratives (Associacions, Fundacions) poden ser potencialment beneficiàries de licitacions amb clàusules socials en favor de la inserció, i negociar amb elles, en funció de situacions reals, les condicions especials d'execució que afecten als compromisos de contractació de personal en situació de vulnerabilitat.

Actuacions puntuals:

- Aplicar les possibilitats que ofereix la normativa de contractació en relació als contractes menors i procediments negociats per afavorir processos d'inserció sociolaboral.
- Desenvolupar contractes reservats amb Centres Especials d'Ocupació o iniciatives d'ocupació protegida per

a persones amb discapacitat.

- Introduir un doble objecte social en els concursos oberts i aplicar clàusules socials com a requisit de solvència tècnica, valorant el projecte d'inserció i introduint condicions especials d'execució.

Plantejament global:

- Crear reserves de mercat, destinant un determinat percentatge de la contractació, a través dels contractes menors i procediments negociats, a empreses i entitats no lucratives que tinguin com a finalitat la inserció sociolaboral. La reserva de mercat normalment va acompanyada d'un registre de proveïdors socials, en el qual s'han de registrar les empreses i entitats potencialment beneficiàries. Exemples: reserves de mercat de la Generalitat de Catalunya, del Govern Basc i del Govern de Navarra.
- Desenvolupar instruccions tècniques de contractació per establir d'una forma sistemàtica un procediment d'introducció de clàusules socials en els plecs de contractació. Exemples: Govern Basc, Ajuntament d'Avilès, Institut Mallorquí d'Afers Socials⁶.

⁶ Instrucció per a la incorporació de criteris socials en els contractes públics de l'Institut Mallorquí d'Afers Socials: www.imasmallorca.net/media/3557.pdf

8.- EXPERIÈNCIES I BONES PRÀCTIQUES DE CLÀUSULES SOCIALS A LES ILLES BALEARS

En un context de crisi econòmica i de dificultats pressupostàries de les administracions, les actuacions de promoció de la Compra Pública Ètica i de les clàusules socials han començat a donar els seus fruits a la Comunitat Autònoma de les Illes Balears en forma de plec amb clàusules socials en favor de la inserció de persones en situació de vulnerabilitat social (IMAS, Ajuntament de Palma, TRAGSA, Ajuntament de Capdepera, Agència Balear de l'Aigua, Espais de Natura Balear).

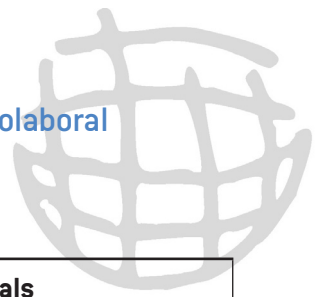
La necessitat de reduir els dèficits públics està afavorint que l'administració implanti de forma progressiva clàusules socials en les contractacions per afavorir les polítiques actives de feina i la cohesió social.

Aquestes experiències i bones pràctiques creen un efecte multiplicador perquè suposa disposar de precedents i models de plec amb clàusules socials que afavoreixen la transferència d'experiències i el seu efecte demostració.

A continuació es mostren diferents licitacions d'administracions públiques a les Illes Balears que inclouen clàusules socials.

Administració	Contracte	Tipus de clàusules socials
Institut Mallorquí d'Afers Socials ⁸	1. Reparació de les cobertes dels pavellons de la llar d'ancians	- Valoració de la contractació de 2 persones perceptores de la RMI
	2. Reforma interior de la sala d'actes de la llar d'ancians	- Valoració de la contractació d'una persona perceptora de la RMI
	3. Reforma de ca l'Ardiaca amb contractació de dues persones perceptores d'RMI	- Condicions especials d'execució
	4. Projecte d'adequació a la llei de protecció de dades	- Valoració de l'estabilitat de la plantilla
	5. Reforma interior i millora dels serveis del centre d'acollida temporal Puig des Bous	- Valoració de la contractació addicional de persones perceptores d'RMI - Condicions especials d'execució (contractació de 3 persones perceptores d'RMI)
	6. Execució de les instal·lacions contra incendis corresponents al Projecte d'activitats a la Llar d'Ancians	- Valoració de la contractació de fins a 3 persones perceptores d'RMI
	7. Prestació del servei d'estades diürnes a les persones majors en el centre de dia Llar Reina Sofia	- Valoració de millores de caràcter social
	8. Servei de seguretat i vigilància dels centres de l'IMAS	- Condicions especials d'execució: reserva de llocs de feina per a persones en situació o risc d'exclusió social

⁸ Veure www.imasmallorca.net/static.php?descst_ID=116

Administració	Contracte	Tipus de clàusules socials
Institut Mallorquí d'Afers Socials	9. Servei de menjador als centres de la xarxa d'inserció social de l'IMAS amb criteris socials	- Condicions especials d'execució: compromís de contractació de com a mínim dues persones perceptores d'RMI
	10. Contractació dels serveis de neteja dels centres de l'IMAS	- Condicions especials d'execució: reserva de llocs de feina per a persones en situació o risc d'exclusió social
	11. Desenvolupament de programes de procés d'acompanyament a l'ocupació per a persones amb discapacitat intel·lectual, auditiva, física i malaltia mental	- Valoració com a millora de l'estabilitat en l'ocupació
	12. Servei de transport dels usuaris del centre de dia Llar Reina Sofia	- Valoració com a millora del compromís de contractació indefinida en cas d'incorporació de nou personal
	13. Subministrament de llenceria Residència Bonanova	- Valoració com a millores de la procedència de les matèries primeres del comerç just i del compromís de subcontractació de productes a entitats no lucratives
	14. Subministrament de persianes a la Llar d'Ancians	- Valoració de l'acreditació de la vigència de certificats de qualitat i medi ambient
Ajuntaments de Ferreries, Montuïri, Porreres, Puigpunyent i Sencelles⁹	1. Gestió del servei públic d'atenció a la primera infància (escoles 0-3 anys)	- Valoració del percentatge del pressupost del contracte destinat a massa salarial
Ajuntament de Palma	1. Licitació del servei de manteniment i conservació dels espais verds públics de Son Perera a través de programes d'inserció laboral de col·lectius amb risc d'exclusió social	- Condicions especials d'execució
	2. Licitació del servei de manteniment i conservació dels espais verds públics de Son Martorell a través de programes d'inserció laboral de col·lectius amb risc d'exclusió social	- Condicions especials d'execució

⁹ Els plecs es mostren a les pàgines web dels ajuntaments de Porreres (www.porreres.cat) i Sencelles (www.ajsencelles.net), anant a "perfil del contractant".

Administració	Contracte	Tipus de clàusules socials
Ajuntament de Palma	3. Servei de manteniment i conservació de l'espai verd públic del parc Krekovic a través de programes d'inserció laboral de col·lectius amb risc d'exclusió social derivat de problemes de discapacitat intel·lectual ¹⁰	- Condicions especials d'execució
Ajuntament de Capdepera	1. Gestió del servei públic d'atenció al centre d'estades diürnes de l'Ajuntament de Capdepera amb criteris de qualitat social ¹¹ 2. Gestió del servei públic de treball preventiu i socioeducatiu amb infants i joves en risc d'exclusió social ¹²	- Valoració de la qualitat dels llocs de treball i de la creació de llocs de treball per persones discapacitades o desfavorides del mercat laboral per a serveis complementaris (cuina i neteja) - Valoració de la qualitat social del projecte
TRAGSA (Ministeri de Medi Ambient)	1. Eliminació de vegetació invasora en parcs naturals d'Eivissa i Formentera a través de programes d'inserció de col·lectius amb risc d'exclusió social ¹³ 2. Treballs de camp en parcs naturals de Mallorca a través de programes d'inserció de col·lectius amb risc d'exclusió social ¹⁴	- Requisit d'experiència en inserció sociolaboral - Valoració del projecte d'inserció social - Condicions especials d'execució - Requisit d'experiència en inserció sociolaboral - Valoració del projecte d'inserció social - Condicions especials d'execució
Agència Balear de l'Aigua (Conselleria de Medi Ambient) ¹⁵	1. Servei de neteja de platges a Mallorca amb reserva de mercat per a Centres Especials d'Ocupació 2. Servei de neteja de platges a Menorca amb reserva de mercat per a Centres Especials d'Ocupació 3. Servei de neteja de platges a Eivissa i Formentera amb reserva de mercat per a Centres Especials d'Ocupació	- Contracte reservat - Contracte reservat - Contracte reservat

¹⁰ Licitació publicada al BOIB núm. 83, de 3 de juny de 2010 (pàg. 295).

¹¹ Veure: www.ajcapdepera.net/wms/fofo/imgdb//archivo_adj191492.pdf.

¹² Veure: www.ajcapdepera.net/wms/fofo/imgdb//archivo_adj197402.pdf (pàg.10).

¹³ Veure: www.economiasolidaria.org/files/TRAGSA_EIVISSA.pdf.

¹⁴ Veure: www.economiasolidaria.org/files/TRAGSA_MALLORCA.pdf.

¹⁵ Licitació publicada al BOIB núm. 27, de 22 de febrer de 2011 (pàg. 68).

Administració	Contracte	Tipus de clàusules socials
Espais de Natura Balear (Conselleria de Medi Ambient)¹⁶	1. Servei de manteniment d'hàbitats naturals, forestals i agrícoles mitjançant brigades de personal en risc d'exclusió social	- Valoració de la proposta d'inserció sociolaboral - Condicions especials d'execució

S'ha de destacar l'impacte sobre la inserció de col·lectius en situació de vulnerabilitat d'aquestes primeres actuacions de promoció de les clàusules socials per part d'administracions públiques de les Illes Balears:

- 19 persones s'han incorporat al mercat laboral gràcies a la inclusió de clàusules socials als contractes de l'IMAS.
- L'Ajuntament de Palma ha adjudicat el manteniment i conservació d'espais verds públics a Amadip-Esment i Projecte Home.
- La Fundació Deixalles ha estat beneficiària dels contractes de TRAGSA amb clàusules socials per a actuacions a espais naturals.
- Cinc cooperatives de treball associat han obtingut licitacions per a la gestió d'escoletes municipals.
- INTRESS ha estat beneficiària del contracte per a la gestió del centre de dia de Capdepera.
- L'Agència Balear de l'Aigua ha adjudicat el servei de neteja de platges a Mallorca, Menorca, Eivissa i Formentera a Fundació Deixalles, Es Garrover, Estel de Llevant, Amadip-Esment i APROCEM.

¹⁶ Licitació publicada al BOIB núm. 93, de 23 de juny de 2011 (pàg. 64).

9.- PER SABER-NE MÉS

Documents:

- Jordi López (REAS Balears): Compra Pública Ètica. Quaderns de Pau i Solidaritat, núm. 41, abril de 2009. Direcció General de Cooperació.
www.economiasolidaria.org/files/quaderns_41_CPE.pdf
- REAS Euskadi: Cláusulas sociales, herramientas al servicio de la inserción socio-laboral. 2010.
www.economiasolidaria.org/files/clausulas_sociales.pdf
- Santiago Lesmes Zabalegui: Guia de clàusules socials. Estudis Observatori de Polítiques Locals núm. 9, juny de 2010. Departament de Cooperació Local, Consell de Mallorca.
www.conselldemallorca.cat/media/18856/OPL9_Guia_de_clausules_socials.pdf
- Instrucció per a la Incorporació de criteris socials en els contractes públics de l'Institut Mallorquí d'Afers Socials. Maig de 2010.
www.imasmallorca.net/media/3557.pdf
- Pilar Batet Jiménez: Las cláusulas sociales en la contratación pública. Noticias Jurídicas, juliol 2011.
www.economiasolidaria.org/files/informe-juridic.pdf

Pàgines web:

- www.clausulesocials.cat/

Web de la Taula d'entitats del Tercer Sector Social de Catalunya amb models de plecs de contractació amb clàusules socials.

- www.clausulassociales.org/

Web de l'expert Santiago Lesmes Zabalegui que tracta sobre contractació pública responsable amb anàlisis de clàusules socials en funció de diferents temàtiques i fases de la contractació, argumentacions, dictàmens, experiències i normativa.

10.- ANNEXOS

1.- Declaració d'adhesió a les obligacions de caràcter social

[Atenció: aquest document ha d'anar signat per la persona física o pel representant de la persona jurídica que presenta l'oferta. Llegiu amb atenció les circumstàncies i requisits ja que el seu incompliment pot suposar l'aplicació de les penalitats assenyalades en el Plec de Clàusules Administratives Particulars].

Nom

Adreça

Telèfon

NIF/CIF

DECLAR SOTA LA MEVA RESPONSABILITAT, en nom meu o en nom de l'empresa a la qual represent, davant l'òrgan de contractació, que conec i accept integrament els requisits i continguts establerts en el Plec de Clàusules Administratives Particulars que han de regir el contracte i que incorporen condicions especials d'execució de tipus social, especialment les referides a (per exemple: reservar 2 llocs de treball de entre la plantilla que executarà el contracte, per a persones, perceptores o beneficiàries de la prestació de la Renda Mínima d'Inserció que estiguin registrades per l'Institut Mallorquí d'Afers Socials).

....., ... de ..... de 201_

[Signatura i segell de l'empresa]

2.- Directori de proveïdors socials de les Illes Balears

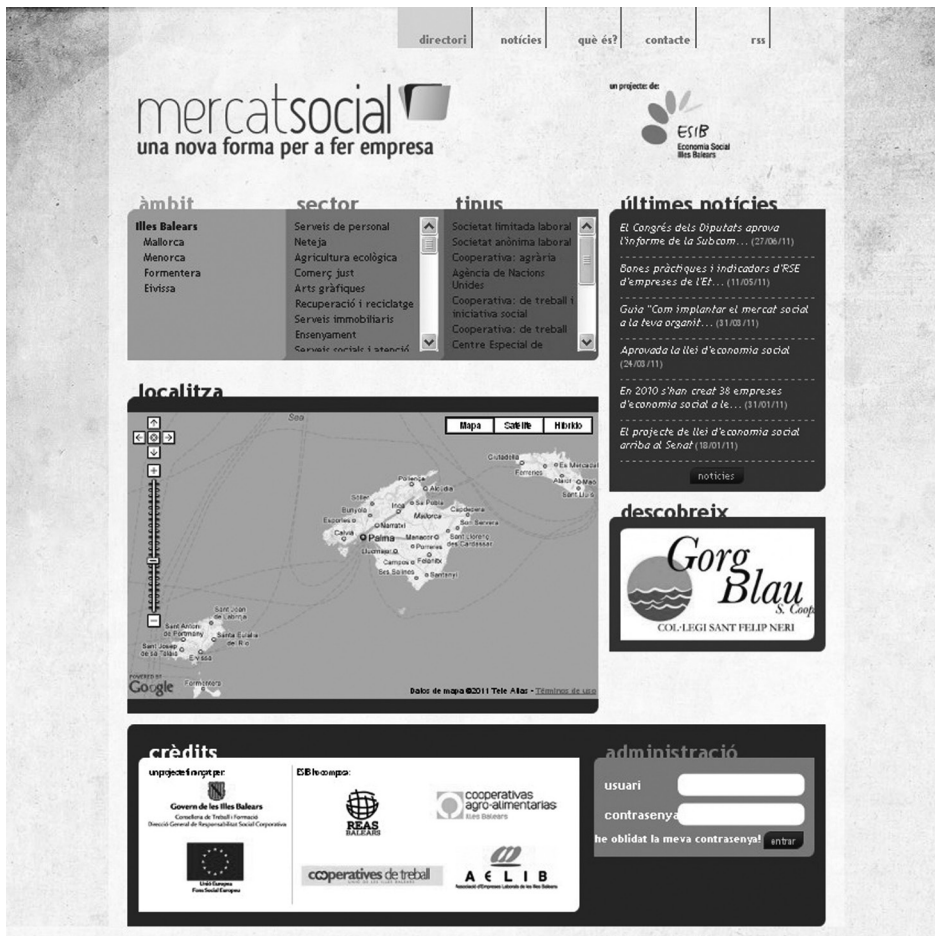
En 2009, mitjançant un contracte menor amb la Conselleria de Treball i Formació, REAS Balears va elaborar la web de proveïdors del mercat social de les Illes Balears www.mercatsocial.org.

La web del mercat social de les Illes Balears va sorgir per donar visibilitat pública a l'economia social i solidària com a sector econòmic diferenciat, capaç de satisfer de forma eficaç les demandes de productes i serveis de consumidors institucionals, empreses i ciutadania en general.

A la web del mercat social de les Illes Balears es troba informació sobre els següents grups d'iniciatives econòmiques:

- Cooperatives de treball
- Cooperatives agràries
- Altres cooperatives (consum, habitatge...)
- Societats laborals
- Centres Especials d'Ocupació per a persones amb discapacitats
- Iniciatives d'inserció social i Empreses d'Inserció
- Iniciatives de consum responsable: agricultura ecològica i comerç just

Per facilitar la localització d'empreses i activitats, la web disposa d'opcions de recerca per sector econòmic, tipus d'iniciativa i illa. La web identifica 171 iniciatives de mercat social a les Illes Balears

**REAS
BALEARS**

REAS BALEARS

Xarxa d'Economia Alternativa i Solidària

Pl. Félix Rodríguez de la Fuente, s/n – 07009 Palma

Tel 971479211 - infobalears@reasnet.com

www.economiasolidaria.org/reasbalears